

Sygn. akt IV CNP 91/08

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Antoni Górski (sprawozdawca)

SSN Henryk Pietrkowski

w sprawie ze skargi strony powodowej
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego Sądu Gospodarczego w B.
z dnia 26 października 2007 r., sygn. akt [...],
w sprawie z powództwa "G." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
przeciwko "C." Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 19 marca 2009 r.,

oddala skargę.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 26 października 2007 r. wydanym w sprawie [...] zmienił wyrok Sądu Rejonowego z dnia 24 sierpnia 2007 r. w ten sposób, że uwzględnił zarzut potrącenia zgłoszony przez pozwanego do kwoty 10.694 zł. i w tym zakresie oddalił powództwo.

Powód wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności tego orzeczenia z prawem tj. z przepisami art. 455 k.c., art. 479¹⁴ k.p.c. oraz art. 479¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 498 § 1 k.p.c. Wskazał, że na skutek uchybienia tym przepisom wyrządzono mu szkodę w wysokości 12.021 zł, na którą kwotę składa się 10.694 zł. bezpodstawnie uznanego przez Sąd potrącenia oraz 1.327 kosztów procesu w instancji odwoławczej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z uzasadnienia skarżonego wyroku wynika, że Sąd Okręgowy uznał zgłoszony przez pozwanego zarzut potrącenia z tytułu opóźnienia w dostarczeniu przez powoda, jak przewoźnika, przesyłki w postaci stolarki okiennej do Irlandii. W sprawie jest bezsporne, że strony zawarły umowę nr 5/2007 na ten przewóz za międzynarodowym listem przewozowym. Jako datę załadunku towaru ustalono dzień 5 lutego 2007 r., nie wskazano zaś daty dostarczenia towaru na miejsce i jego rozładunku. Przesyłka dotarła do odbiorcy w dniu 17 lutego 2007 r. W tej sytuacji Sąd Okręgowy, opierając się na oświadczeniu samego powoda, zawartego w odpowiedzi na sprzeciw od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym, iż przewóz został dokonany z siedmiodniowym opóźnieniem oraz na treści art. 19 Konwencji z dnia 19 maja 1956 r. o umowie Międzynarodowego Przewozu Drogowego Towarów (CMR), ratyfikowanej przez Polskę (Dz. U z 1962 r., Nr 49, poz.238) przyjął, że przewóz nastąpił z opóźnieniem. Czas dostarczenia ładunku do miejsca przeznaczenia przekroczył bowiem, zgodnie z określeniem zawartym w art. 19 Konwencji, „czas niezbędny..., jaki słuszenie można przyznać starannym przewoźnikom”. W związku z tym Sąd uznał, że dopuszczalne było wystawienie przez odbiorcę towaru faktury VAT obciążającej pozwanego, jako dostawcę, na kwotę 2.750 euro z tytułu tego opóźnienia, co odpowiada kwocie 10.694 zł. przedstawionej w sprawie [...] do potrącenia. Jest przy tym rzeczą bezsporną, że pozwany uiścił tę kwotę na rzecz odbiorcy przelewem.

Treść skargi powoda sprowadza się w istocie do dwóch kwestii. Pierwszą jest zakwestionowanie zasadności przyjęcia przez Sąd samego opóźnienia w dostawie towaru (sprzeczność z art. 455 k.c.), a drugą niedopuszczalne, w ocenie powoda, oparcie zarzutu potrącenia w sprzeciwie od nakazu zapłaty na treści faktury VAT, wystawionej przez odbiorcę towaru, obciążającej pozwanego za opóźnienie dostawy (naruszenie art. 479¹⁴ § 4 k.p.c. w zw. z art. 498 § 1 k.p.c.).

Zarzut sprzeczności skarżonego orzeczenia z art. 455 k.c. jest chybiony co do zasady, gdyż Sąd Okręgowy trafnie kierował się w kwestii oceny terminowości dostawy treścią art. 19 Konwencji CMR, która w tym zakresie wyłącza stosowanie art. 455 k.c.

Jeśli zaś chodzi o zarzucaną wyrokowi Sądu Okręgowego sprzeczność z art. 479¹⁴ § 4 w zw. z art. 498 § 1 k.p.c., zarzut ten trzeba uznać za nieskuteczny. Nie ulega wątpliwości, że wystawiona przez odbiorcę dostawy faktura VAT jest dokumentem, który spełnia formalny wymóg z art. 479¹⁴ § 4 k.p.c., że do potrącenia w toku postępowania mogą być przedstawione tylko wierzytelności udowodnione dokumentami. Inną rzeczą jest ocena treści tego dokumentu, a ściślej rzecz ujmując przesądzenie, czy doszło do opóźnienia w realizacji dostawy w świetle art. 19 Konwencji CRM, a zatem czy objęta tą fakturą wierzytelność należała się rzeczywiście odbiorcy, czy też nie. Tu jednak dochodzi się do kwestii oceny istoty skargi o uznaniu prawomocnego orzeczenia za sprzeczne z prawem, której nie można odrywać od samej istoty władzy sądenia. Nieodłącznym atrybutem i konstytucyjną podstawą tej ostatniej jest zaś m. in. orzekanie w warunkach niezawisłości, w sposób bezstronny, zależny w pierwszym rzędzie od obowiązujących ustaw, ale także od własnego sumienia sędziowskiego w dokonywaniu ocen prawnych, polegających na subsumcji ustalonego stanu faktycznego pod normę prawną. Uwzględniając ten aspekt problemu, w orzecznictwie przyjmuje się zgodnie, że na gruncie art. 424¹ § 2 k.p.c. pojęcie niezgodności z prawem ma charakter autonomiczny. Polega on na tym, że za orzeczenie niezgodne z prawem w rozumieniu tego przepisu w powiązaniu z art. 417¹ § 2 k.c. uznaje się tylko takie orzeczenie, które jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo zostało wydane w wyniku szczególnie

rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Innymi słowy, niezgodność z prawem rodząca odpowiedzialność Skarbu Państwa musi mieć charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty, gdyż tylko w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności (por. przykładowo wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06 oraz z dnia 21 lutego 2007 r., I CNP 71/06, czy postanowienie z dnia 28 marca 2007 r., II CNP 124/06 – niepubl.). Na gruncie sprawy, której dotyczy skarga, podstawa przypisania orzeczeniu takiej kwalifikowanej niezgodności z prawem musiałoby być stwierdzenie zupełnej dowolności ustalenia przez Sąd istnienia wierzytelności objętej wspomnianą fakturą VAT, dotyczącą naliczenia należności za opóźnienie dostawy, a o takiej dowolności nie może być mowy.

W tym stanie rzeczy skarga podlegała oddaleniu (art. 424¹¹ § 1 k.p.c.).